

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu

דרשו ד' ועוזו

קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

גליון 2810

יום שלישי י"ד טבת תשפ"ד
דף היומי בבלי: ב"ק ג' | עמוד היומי: ברכות לז: | דף הכולל: ב"מ מז | קנין ירושלמי: שביעית פ
דף היומי בהלכה: ק"צ ג' - ד' .
מוסר: שם עולם - פרק א' עד 'וראה עוד את חומר העוון'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: שער התשובה "והנה מדרגות רבות" עד "ארבעה ועשרים דברים"

תמיד היו שם בקבוקי זכוכית ישנים עם פקק,
כאשר כל בקבוק היה מכיל ליטר אחד, הנכדות
היו מגיעות ביום שישי הגיעו אחרי הבית ספר
ושמחו במצווה למלאות את הבקבוקים

הנהגותיו המיוחדות של מרן שר התורה זצ"ל, מתוך רשימותיו של תלמידו החביב כבנו רבי סנדר פרייזלר זצ"ל

ב' ומשנ"ב שם ס"ק ח"י, אחרת יש בזה זלזול שעושה כן מול ארון הקודש, לכן גם בר"ח שצריך לחלוץ התפילין לפני מוסף היה באמצע 'ובא לציון' יוצא ונעמד בחוץ לבית הכנסת ליד החלונות (בצד צפון), שם היה חולצם ונכנס בחזרה כשהתפילין בידו. פעם גם אמר לי שיש ענין ללמוד כשהטלית מכסה את הראש,

ובזכות זה זוכים להשראת השכינה ולמעלות גדולות. גם בברכת המזון, ראיתי הקפדה מיוחדת, כאשר בימי חול תחילה הקפיד להגיד את פרק התהילים 'מזמור לדוד ה' רועי לא אחסר', ובשבת את פרק 'שיר המעלות', והסתכל שכל אחד מברך בכסא ששם ישב וסעד, ולא הסכים שיעבירו מקומות, פעם אחת ראה נכד שלא לבש חליפה ומגבעת, ואמר לי שזה עצלות.

עד גיל שבעים היה הרב אוכל סעודה שלישית בארבע אה"צ (שעון חורף), וברגע שהגיע זמן השקיעה לא הרשה שישתו מים כלל, ואמר שיש חשש ונשמות רשעים נכנסו לתוך המים, ויין כן הרשה לשתות (ע"ע ברמ"א סי' רצ"א ס"ב, והמשנה ברורה שם ס"ק יב, ארחות הרב ח"א עמ' קכו).

כמו כן, בשבת קודש, מזמן מנחה גדולה, הקפיד שלא לומר גוט שבת כי שלשה גדולי ישראל נפטרו אז כידוע, משה רבינו ע"ה, יוסף הצדיק, ודוד המלך (ע"ע משנ"ב או"ח סימן רצ"ב). גם בענין נטילה בחדר שבו סועדים (כמנהג החזו"א שהיה

קפידות רבות היו לו להרב ודקדוקי מצוות, כך למשל כאשר קנו לו כיפה חדשה, לפני שלבשה, דרש שהיא תבדק במעבדה, לראות שהיא נקיה משעטנז, שהרי 'המתפלל עם בגדי שעטנז תפילתו לא מתקבלת' [א"ה. ראה יסוד ושורש העבודה, שער הקרבן, פרק א', וריקאנטי פר' קדושים, וקב הישר פרק מ"ן].

מאד היה מקפיד שלא לאכול מחוץ לבית מאוכל מוכן, ורצה אך ורק את מה שהרבנית ע"ה בעצמה אופה ומבשלת, הרבנית ע"ה היתה עושה לו גבינה וכד' בעצמה.

בכל יום, אחרי שהיה מתעורר בין בהשכמת השחר ובין בשינת מנוחה של צהריים הקפיד ליטול ידיים ליד המיטה, תמיד היו שם בקבוקי זכוכית ישנים עם פקק, כאשר כל בקבוק היה מכיל ליטר אחד, הנכדות היו מגיעות ביום שישי הגיעו אחרי הבית ספר ושמחו במצווה למלאות את הבקבוקים שיהיו מוכנים מלאים לכל השבוע כחמישה עשר בקבוקים היו שם תמיד, זכורני שכאשר ראה שאני לא הכנתי לעצמי (כי שכחתי), היה מכין בעצמו, לא חסך ולא התעצל, אלא הכין את הבקבוק מים ודלי בסמוך למיטתו.

פעם הראה לי מתוך סידור קטן עבה ובו יש מהנהגות הגר"א, שיש להקפיד להיכנס לתוך בית הכנסת עם הטלית ותפילין, וכאשר פושטם יעשה זאת בחוץ [א"ה. עי' בשו"ע סי' כ"ה סעיף

דליים לחדר בו סעדו ועשו קידוש, כדי שיהיה הקידוש במקום סעודה ולא יצאו כלל אף לא לנטילת ידיים בחדר סמוך. (שיח אמונה' ויגש תשפ"ד)

מקפיד שהנטילה תהיה במקום הקידוש, בכדי שלא יהיה הפסק [א"ה. ועי' משנ"ב סי' רע"ג ס"ק ג' וס"ק י"ב] - גם כאשר עדיין לא היה כיור מובנה בחדר שבו אוכלים, היה הרב מקפיד שיכניסו שני

פעם נשמעה זעקת הצלה סמוך לביתו, ותיכף הזדרז לביתם לעשות 'החייאה' בתינוק. שאלוהו מאין הוא יודע את מלאכת החייאה?

שביבי אורה משולי אדרתו של מרן הגאון רבי חיים וואזנר זיע"א, בנו של מרן בעל 'שבט הלוי' זיע"א, כפי שנכתבו על ידי חתנו הגאון רבי שלום צבי ענגלענדר שליט"א

בלונדון התייעץ עם איש חשוב שהניאו מזה בנימוקו שבהיותו מיוצאי גליל-העליון (בהונגריה, אויבערלאנד) לא יבין את שפת דיבורם וניבם של מתפללי בית מדרשו.

ואולי יתכן שבאמת צדקו דברי הנ"ל, אמנם לא הכיר את מו"ח רבינו זצ"ל, אשר כל שיגו ושיחו היה רק בתורה, ולא שמע ולא עסק בשום דבר מלבד בדברי תורה, ואע"פ שהיו כאלו שרצו לגוררו לכל מיני מחלוקות ומדנים, בכל זאת הדבר לא השפיע עליו כלל, ולא התייחס לדיבורים ששמע בעניינים אלו, וכאשר שלחו לו מחרחרי ריב מכתבים וכתבי פלסתר וכדו' זרקם תיכף ולא היה פותחם כלל, וזה היה כל מהותו.

ראינוהו בלימודו בכל הזמנים, לא היה אצלו מושג של רגע הנפנה לבטלה והולך לאבדון, כל דקה היתה מנוצלת עד תום, ותמיד - היה זה מתוך יגיעת מח, מתוך מחשבה מעמיקה, בהיקף וברוחב. היה שקוע כל העת בדברי הראשונים, כמו גם בספרי גדולי האחרונים ובפרט בספרי הגה"ק רבי עקיבא איגר זצ"ל שהיו שגורים על פיו השכם והערב, עד שאף העניק לאחד מבניו שמו ע"ש הגרעק"א.

בסעודות שבת בביתו, לשם דוגמא, לא היה קיים כלל מציאות של שיחה של בטלה, לא היה מושג של שיחה סתמית, כל דיבוריו היו מתובלים בדברי תורה רוויי רעיון ועומק, אם בדברי החידושי הרי"ם ושאר ספרי צדיקי פולין שהיו חביבים עליו ביותר, ואם במפרשי הפרשה בהם התעמק ומצא עומק לפנים עומק, הכל היה מתוך רוממות ואווירת קדושה עליונה.

יגיעתו בתורה היה מן המפורסמות, פעם ביקש מהרה"ק מסאטמאר זצ"ל שיברכו שתורתו יתקיים בידו, אמר לו הרה"ק זי"ע הברכה היא שכן תשכח כי עי"ז מתייגעים ועמלים לזה, ואכן היה כל כולו עמל התורה.

(מורשת הלוי' שבועות תשפ"ב)

מונח בזכרוני כי כאשר באתי בקשרי שידוכין ונעשיתי חתן אצל מו"ח רבינו (הגאון רבי חיים וואזנר) זצ"ל ובאתי לפני מו"ר ראש ישיבת טשעבין הגאון מהרב"ש שניאורסון זצ"ל לבשרו בבשורה הטובה, המליץ בדבריו במאמר חז"ל (קידושין כט, ב), 'רחיים על צווארו ויעסוק בתורה' בלשון נופל על לשון, 'רבי חיים על צווארו - ובוודאי תזכה - שיעסוק בתורה', וכוונתו הייתה לפי שהכיר את רבינו וידע שאצלו ובביתו אין שום חשיבות אחרת רק לימוד התורה.

...אמר פעם על דברי הזוה"ק (פרשת ויקהל) 'אשריהם לצדיקים דמשתדלין באורייתא', והפירוש הפשוט הוא אשריהם לצדיקים שמתייגעים בתוה"ק, אמנם אמר בשם הרה"ק מקאצק זי"ע שפירש, דהנה ישנם צדיקים רבים בעולם, יש כאלו שהשיגו מדריגתם דרך תעניות וסיגופים ויש שפעלו ע"י אמירת תהלים וכדו', אבל אשרי להם לצדיקים דמשתדלין באורייתא, שנעשו צדיקים דרך לימוד התורה הק', כי ההתמדה והיגיעה בתורה היא הדרך המובחרת לעלות מעלות רמות.

וזאת אפשר לומר על מו"ח רבינו זצ"ל, שהשיג מה שהשיג דרך יגיעתו העצומה בתורה משך כל שנותיו, שעות על גבי שעות מבלי לדעת ומבלי רצון לדעת שאר הוויות עוה"ז.

דוגמא קטנה אחת ממה שראינו מה שהשיג רק ע"י התוה"ק, שהיה פעם בעש"ק שנשמעה זעקת הצלה סמוך לביתו, וכששמע רץ תיכף החוצה ואמרו לו שיש תינוק שמתקשה בנשימתו, ותיכף הזדרז לביתם לעשות בו 'החייאה', ושאלוהו אח"כ מאין הוא יודע את מלאכת החייאה - אמר את הכל אני יודע מהד' אמות של תורה!

ואכן זאת ההגדרה עליו, שנכנס לד' האמות של תורה, ולא יצא מהם אף פעם.

אמר לי פעם שלפני שהגיע לכהן כרב בקהילת סאטמאר

מה יעשה האדם שזקוק למזומנים ואינו שוהה ליד הבנק, או שנמצא בשעות שהבנק נעול בהן על מסגר ובריה? וכי ימתין עד לפתיחת השערים?! הלא עד אז, העסק שהזדמן לפניו, יישמט מתחת ידו

המשפיע הגה"ח רבי שמעון שפיצר שליט"א, בדברי חיזוק לענין אמירת מאה ברכות בכל יום, ובמיוחד ברכת 'אשר יצר'

בבחרותי שמעתי מפי המגיד שיעור הרה"ג ר' יעקב זאב סמית שליט"א בבארא פארק, שהמשיל ענין אמירת מאה ברכות במשך היום, למשיכת כספים מהבנק.

הנה, כפי הנהוג בימינו, הרוצה למשוך את כספו המופקד בבנק, הולך הוא לבנק וממנו יכול למשוך כמה שלבו חפץ, אפילו סכומים גדולים. אך מה יעשה האדם שזקוק למזומנים ואינו שוהה ליד הבנק, או שנמצא בשעות שהבנק נעול בהן על מסגר ובריה?

וכי ימתין עד לפתיחת השערים?!

הלא עד אז, העסק שהזדמן לפניו, יישמט מתחת ידו וכבר לא יזדקק למזומנים! עבור כך נועדו הכספומטים המפוזרים ברחבי המדינה כולה, גם בפינות הנידחות ביותר.

במכונות אלו יכול האדם למשוך כספים בכל עת ובכל זמן. אמנם לא סכומים גדולים כל-כך כפי שהוא יכול למשוך מהבנק עצמו, אבל סכומים די מכובדים.

והנמשל: האיש היהודי עובר כל יום בתפילתו סדר שלם של תפילות ותחנונים שבכוחם להשפיע עליו שפע מהבריכה העליונה. הוא מתחיל בקטורת וקורבנות, עובר לפסוקי דזמרה, ברכות קריאת שמע, שמונה עשרה וכלה בכל הקדישים והתפילות שלאחר התפילה.

אולם במהלך היום מתעורר הצורך שוב ושוב למשוך עוד קצת שפע מלמעלה ועוד קצת שפע.

לכך נועדו הברכות, ברכות הנהנין, ברכות השבח, ברכות המצוות. מאה הברכות הן מכונות קטנות שממשיכות על האדם שפע וברכה בסכומים קטנים כל אימת שהוא נזקק להם.

ואם כל הברכות ממשיכות שפע של חיות לעולם, עולה על כולנה ברכת אשר יצר, והדבר מבואר שכל אברי האדם צריכים לקבל את חיותם כדי שהגוף יוכל להיות כלי לנשמה, וברכה זו נתקנה לצורך הבריאות, ולכן הדבר פשוט שהמתחזק לברך ברכה זו כיאות ולכוון בה כיאות, לא לעצמו בלבד הוא מועיל, אלא אף גם לכל עולם כולו להושיענו בדבר ישועה ורחמים!

(הבינני ואלמדה - ויגש תשפ"ד)

ביום ז' בתמוז תש"פ, עת עוד הפילה נגיף הקורונה חללים ל"ע סיפר המשפיע הגה"ח רבי שמעון שפיצר שליט"א, בשעת השיעור היומי את הסיפור הבא:

יהודי אחד תושב שיקאגו חלה ל"ע בוורוס הקורונה וניזוק בכל חלקי גופו. מערכות גופו חדלו מלבצע את תפקידם, והרופאים נאלצו לחברו למכונת 'אקמו', המחקה את תפקיד הריאות והלב, כשבלבם מפעפעת התקווה שמערכות גופו תתעוררנה מתרדמתן אולם, כאשר שכב כך שלושה שבועות ושום דבר לא השתפר למרות שהרבו למענו בתפילה ובאמירת תהלים, הגיעו הרופאים יחד עם העסקנים לשערי 'אוש', באמרם כי לאחר זמן רב כל כך שאיברי הגוף לא בצעו את תפקידם באופן עצמאי, אין תקווה שישובו לפעול כמקדם.

לפני כשבועיים החליטו עסקני הקהילה כמוצא אחרון, לחזק ולהתחזק בברכת אשר יצר, באמרם שמא זכות ההתחזקות בברכה זו תועיל לו לחולה שישו בו לאיתנו.

ביום שישי התקשרו אלי ובקשו אם אפשר למסור בטלפון שיעור חיזוק בענין "ברכת אשר יצר". עד מהרה יצאה ההודעה כי במוצאי שבת קודש יערך שיעור התחזקות בענין ברכת אשר יצר, וביקשו שאיש בל יעדר.

כמה נפלאים דרכי ה', כאשר תיכף לבקשתם, עוד בטרם נכנסה השבת, הגיעה הבשורה המרנינה כי החולה פקח את עיניו, במוצאי שבת הגיעה בשורה נוספת שאפשר להוריד את 'רמת התפקוד' של המכונה ממאה אחוז לשמונים וחמשה אחוז, ולפני ימים אחדים חזקה הבשורה כי ניתקו אותו לגמרי מהמכונה, והנה כל מערכות גופו עושים את מלאכתן נאמנה, וכך הולך האיש ומתחזק מיום ליום, ישלח ה' דברו וירפאנו רפואה שלמה!

נוכחנו לראות בגודל כוחו של ציבור המתחזק בברכת אשר יצר, ובכך 'מהיות טוב אל תקרי רע', הבה ונתחזק אף אנו בעד עצמנו לברך ברכה זו בכוונה, אשר כפי הידוע מהקדמונים סגולתה גדולה ונפלאה להנצל מכל מחלה ופגע רע!

הייתי השליח להעביר את המעטפה מהכא להתם וכמו ר' דוב ציפיתי גם אני לשמוע על הישועה שתגיע בזכות רביה"ק רבי משה מלעלוב זי"ע

הסופר הרב אברהם מרדכי וינשטוק עם סיפור על שלוש ישועות שהתרחשו בביתו של יהודי שהשתתף בסעודת ההילולא של רבי משה מלעלוב זי"ע

ר' דוב החליט לרשום בפתק שאם בנותיו ייושעו עד לתאריך מסוים, הרי שלשנה הבאה ישתתף שוב בהוצאות סעודת ההילולא והפעם באופן מכובד עוד יותר. מאחר שזכיתי להימנות על צאצאי הרה"ק בעל ההילולא זי"ע נועץ בי מה התאריך שעליו לכתוב.

אינני יודע מדוע, אבל נקבתי בתאריך ל"ג בעומר. ר' דוב לא היה כל כך מרוצה מכך שאני מפליג את הישועה עד כדי כך - לפרק זמן של יותר מארבעה חודשים, אבל קיבל.

הוא הכניס אפוא למעטפה פתק שבו ציין את שמות שתי בנותיו והישועה שכל אחת מהן זקוקה לה, כשהוא מציין שאם הישועה תבוא עד ל"ג בעומר, ישתתף גם לשנה הבאה בהוצאות סעודת ההילולא וכאמור באופן מכובד.

אחר כך הייתי השליח להעביר את המעטפה מהכא להתם וכמו ר' דוב ציפיתי גם אני לשמוע על הישועה שתגיע בזכות רביה"ק רבי משה מלעלוב זי"ע. וכאמור, רבוה"ק אינם נותרים חייבים.

חלפו מעט פחות מארבעה חודשים ובתחילת חודש אייר אשתקד הודיע לי ר' דוב נרגשות על אירוסו ביתו הכלה בשעטומ"צ ולמזל טוב.

"אם רק היית אומר תאריך מוקדם יותר כבר הייתה מתארסת

מזמן" הוסיף וסנט בי בחיור. אמנם, כאשר זוכים לישועה היא מגיעה גם עם תוספות. חלפו פחות משלושה שבועות ושמחה חדשה בביתו של ר' דוב. כעת עם בנו שזכה אף הוא למצוא את זיווגו בשעטומ"צ. וכדי להשלים את סגירת המעגל, ובכן, הבן הנ"ל התארס עם בת אחד מבאי בית מדרשנו הגדול ושמחת האירוסין שנחוגה בשלהי חודש אייר אשתקד התקיימה באולם 'ארוממך - לעלוב', שבו כזכור גם התקיימה הסעודה שבה נטל ר' דוב חלק.

וכמובן שהסיפור לא מסתיים כאן. וכך בשלהי חודש תשרי השתא, מעט יותר מתשעה ירחים לאחר י"ג טבת אשתקד שב ר' דוב ומבשר לי על השמחה במעונו בהולדת הנכדה, בת לבתו שאף שמה הוזכר לישועה באותה מעטפה של השתתפות בסעודת ההילולא של רביה"ק רבי משה מלעלוב.

מי יתן שזכותו הגדולה תעמוד לכל קהל אנ"ש ולכל כלל ישראל להיושע בדבר ישועה ורחמים ובכל מילי דמיטב.

(אהל מועד - לעלוב, ויגש תשפ"ד)

בשורות הבאות ברצוני לספר סיפור שהייתה לי הזכות לקחת בו חלק מסוים ובעיקר לראות בעינא פקחא כיצד מדבריהם של רבותינו הקדושים לא נופל דבר וכיצד אינם נותרים חייבים לאיש. וכך היה מעשה.

ידידי הרה"ג ר' דוב (לבקשתו איני מציין את שמו המלא), זכה ב"ה שתורה וגדולה יתאחדו על שולחנו. הוא עצמו עוסק בתורה וחסידות רוב שעות הימים ומאידך ידיו רב לו בעסקים שונים ומשגשים וגם זכה בס"ד לגדל משפחה לתפארת בנים ובנות ההולכים בדרך ה', בנין וחתנין רבנן.

עם זאת ידעתי מזה תקופה שצרה בליבו, מאחר שביתו, נערה כלילת המעלות עוד לא באה בברית האירוסין אחרי תקופה ארוכה מאוד בשידוכים והישועה לא נראית באופק. במשך הזמן, האח שאחריה אף הוא כבר הגיע לגיל שידוכים, וכך הלכה הצרה והתעבתה, אך ללא מוצא.

ר' דוב שקוע רבות בעבודת התפילה ובפרט בקברי צדיקים. מרבה לפקוד ציונים הן בארץ הקודש והן ברחבי תבל וזכה בין היתר לפקוד ציוניהם של צדיקים שבודדים השתטחו עליהם, אך על אף כל התפילות, עדיין הישועה אינה מגיעה והחתן הנכסף עוד לא נמצא.

ר' דוב אינו נמנה על חסידי לעלוב, אך הסגולה הידועה בהשתתפות בסעודת ההילולא של הרה"ק רבי משה מלעלוב זי"ע כבר עשתה לה כנפיים בשנים האחרונות כידוע והתפרסמה ברבים. וכך אשתקד, ערב י"ג טבת פנה אליי וביקש ממני אם אוכל לסייע לו לקחת חלק בסעודת ההילולא של רביה"ק רבי משה מלעלוב זי"ע, שתעמוד לו לזכות.

לבקשתו, צלצלתי אל גבאי בית מדרשנו הרה"ח שמעון גלבשטיין ושאלתי במה יוכל ידידי לסייע. מאחר שהלה ביקש לתרום ל"דבר מסוים", הציע ר' שמעון שהוא יתרום לאחד מהפריטים בסעודה שעלותו הסתכמה בכ-900 שקלים. העברתי את הדברים בחזרה לר' דוב והוא סבר וקיבל - הכין מיד מעטפה עם הסכום המדובר, כשהוא מצרף בתוכה פתק ובה ציין את שם בתו ששידוכה מתעכב.

או אז נודע לי גם שהבת שנישאה לפניו וכבר עברו למעלה משנתיים מנישואיה עוד לא נפקדה בזרע של קיימא.

איטשע נדהם מהיחס אליו "אם המצב רע כל כך" חשב בינו לבין עצמו, "שגם בצאנו לא מחשיבים תורה ולומדיה, אז משיח חייב לבוא"

עיניו הצופיות של הגה"ק בעל ה'דברי חיים' מצאנו זיע"א, והאמירה החדה שהשיבה תלמיד חכם לדרך הטוב

עיניים פקוחות היו לו להגה"ק מצאנו זיע"א. ברוח קדשו הוא הרגיש היטב את מחשבותיו של איטשע, ולגודל אכזבתו של זה - העשיל קיבל קבלת פנים חמימה ומסבירת פנים, כאשר הרה"ק מקבלו באהבה גדולה. איטשע לעומתו התקבל בקרירות, כאשר הרה"ק אומר לו שלום בשפה רפה וקוצר רוח.

איטשע ניסה להתנחם באמרו 'אך מקרה הוא', אך למחרת בתפילת שחרית טפחה לו המציאות המרה בפניו. העשיל חברו קיבל עליה לתורה כראוי, והוא - אפילו בהושטת המעיל לגולל לא כיבדו אותו.

איטשע נדהם מהיחס אליו "אם המצב רע כל כך" חשב בינו לבין עצמו, "שגם בצאנו לא מחשיבים תורה ולומדיה, אז משיח חייב לבוא".

בסעודה שלישית לא היה לו להיכן לפנות, והגיע בחוסר ברירה בתוך הבאים לצל הקודש, בעת שולחן הטהור של רעוא דרעוין נענה הרה"ק ואמר "משיח כבר רצה לבוא, אבל כששמע מדוע הוא צריך לבוא אמר כי הוא איננו חפץ לבוא מסיבה זו..." איטשע הבין היטב למי מכוונים הדברים.

"רביה"ק זכותו יגן עלינו הוא זה שהציל אותי" חפן רבי איטשע הישיש את זקנו הלבן שנים לאחר מכן, "באותה שבת נכנסו דברי קדשו באזני וחדרו לכליותי וליבי, מני אז הפכתי לאיש אחר". רבי איטשע הפך להיות אחד מחשובי היושבים בצל הרה"ק מצאנו, ולא מש ממנו כל ימיו.

(דברות קודש, צאנו' - 'דעהו' ויגש תשפ"ד)

איטשע היה חריף, בקי ולמדן גדול. כשהוא היה עומד ומפלפל בהלכה ואגדה תוך כדי סיבוב אגודלו רעדו כותלי בית המדרש. הוא היה סיני ועוקר הרים, מותיב ומפרק, ובעל מוח עצום. לשונו כתער מלוטש ושפתיו כחיצים שנונים. היפוכו של איטשע היה העשיל.

הוא ממש לא היה חריף, אלא איש תם יושב אוהלים. הוא מעולם לא עורר רעש ולא הקים רוח, אך הוא ישב לו בפניתו אשר בקלויז, רכון על הגמרא והוגה שעות על גבי שעות בתורת ה'.

העשיל היה אברך בהצנע לכת, שייף עייל ושייף נפיק, מתפלל כראוי ירא ושלם. הוא לא היה בעל כשרון גדול, אך גם לא בעל התמדה קטן.

הוא ישב במשך רוב שעות היממה והגה בתורה, והוא משך עקב כך מבטי הערכה רבים מכל יושבי העיירה. כל הציבור העריך אותו, למעט איטשע.

איטשע הסתכל על העשיל בבוז כשהוא חושב בלבבו "מה יש כבר להעריך את הבטלן הזה? הלא אין הוא חריף כמוני, וגם לא בעל כשרון, למה אם כן הציבור מעריך אותו כל כך".

איטשע קינא היטב בהעשיל, והוא חיפש דרך להראות שגם הוא חשוב כמוהו. ההזדמנות לא איחרה לבוא. איטשע והעשיל נזדמנו להם לנסוע להסתופף לשבת קודש בצל קדשו של הגה"ק מצאנו זיע"א.

'הצאנזער רב הרי הוא גאון עצום, מחשיב תורה ומשתעשע בהוגיה - בוודאי הוא יעריך אותי ויחלוק לי כבוד גדול' הררה לו איטשע על הדרך, 'העשיל התמים יבין פעם אחת ולתמיד מי הוא התלמיד חכם החשוב בעיירה.

להתחיל את היום ברגל ימין

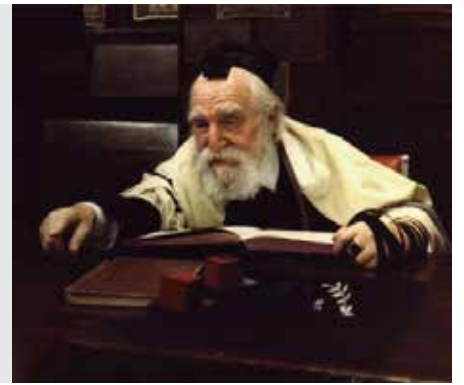
חוויה ראשית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'

בבא קמא דף נ"ד

מדוע התעכב מרן הגר"מ פיינשטיין לשוחח עם העני לאחר שנתן לו צדקה?

כסף ישיב לבעליו

וביקש ממנו צדקה, רבי משה הוציא מכיסו כמה מטבעות ונתנם לעני המתחנן. אך בזאת לא תמה בקשתו, הוא החל לשוחח עם רבי משה ועיכב אותו עשר דקות, תוך כדי שהתלמידים המלווים רומזים לעני שרבי משה ממחר מאוד. רבי משה דחה את רמזיהם, ורמז להם מנגד, להניח לעני ולהפסיק לזרוז. לאחר שהעני סיים את שיחתו ורבי משה יצא לדרכו, פנה אליו אחד התלמידים: 'למדנו רבינו! הרי רבינו ממחר לעסוק בצרכי צבור, מדוע - אם כן - לא הסתפק רבינו בנתינת הצדקה, ולא הסביר רבינו לעני כי הוא ממחר וכעת אינו יכול לשוחח איתו?' 'השיחה עמי' - ענה לו רבי משה - 'היתה חשובה עבורו יותר מהכסף, מצוות הצדקה שלי כללה אף את השיחה הזו, להראות לו שאני מתעניין בצרתו ומפנה מזמני כדי להאזין למצוקתו.'

רש"י על התורה (שמות כא, לד) מביא את דרשת חז"ל על פסוק זה - ישיב, לרבות שוה כסף, ואפלו סובין. שח הרה"ק רבי ישראל ממאדזיץ זצ"ל (דברי ישראל שם): מליצה טובה יש כאן בדברי רש"י על כלל ישראל, דהנה אם כלל ישראל יהיה להם רווחה בכסף ועשירות, אז "ישיב" כולם ישובו בתשובה שלימה, "ואפילו סובין" גם הפחותים שבהם ישובו לדרך הנכונה, וכמאמרם ז"ל (עירובין מג:): "עניות מעבירה דעתו של אדם". היה זה בישיבת 'מועצת גדולי התורה' הראשונה לאחר שהגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל התמנה ל'נשיא המועצת'. גדולי התורה - חברי המועצת, כבר המתינו בחדר הישיבות, ורבי משה מיהר מיד בתום תפילת מנחה בישיבת 'תפארת ירושלים' לצאת ל'ישיבת המועצת'. אלא שמחוץ לבנין הישיבה המתין לו עני

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו' הפותח בכל יום לתיבת המייל שלך

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il

האוכל עוגה - האם צריך להותיר ממנה על השולחן לשעת ברכת 'על המחיה'?

ואם אכלו על כמה שולחנות, צריך לשייר לחם על כל שולחן שעומד שם בשעת ברכת המזון. ויש שכתב, שצריך להותיר גם את המלח על השולחן, כדי שיהיה כדוגמת המזבח שמכפר, אשר בדרך קבע היה עליו מלח. וגם משום שדבר זה מגן מפני הפורענות. וכשמברכים 'מעין שלוש' או 'בורא נפשות', אין צורך להותיר מהמאכל על השולחן [שו"ע קפ, א, ומשנ"ב א; בו"מ דרשו, 1. וראה מנחות כא, ב]

אין להסיר את הלחם מעל השולחן עד לאחר ברכת המזון, כדי שיהיה ניכר שמברכים את השי"ת על חסדו וטובו הגדול שהכין מזון לכל בריותיו; וכן משום שהברכה אינה שורה על מקום ריק, וכמסופר בספר מלכים על אשת עובדיה, שהתברכה דווקא בריבוי שמן - ולא בריבוי של מאכל אחר, או בנס אחר לפרנסתה - משום שהיה לה מעט שמן בביתה.

מדוע צריך להותיר מהלחם בסיום הסעודה?

אינו רואה סימן ברכה לעולם, רחמנא ליצלן. ועל פי הסיבה הראשונה, ראוי להותיר חתיכות לחם שיש בהן 'כדי נתינה' לעני, אך במקום שאין מצויים עניים (שניתן לתת להם לחם באופן זה) - אם אינו עתיד לאכול את הלחם שנותר, לא יותיר חתיכות גדולות, כדי שלא לאבדן; אך מאידך, לא יותיר פירורים שאין בהם ממש, אלא פירורים גדולים. [שו"ע קפ, ב, משנ"ב ב, ושעה"צ ג; בו"מ דרשו, 2]

בנוסף על האמור לעיל, שאין להסיר מעל השולחן את הלחם שנותר, ישנן שתי סיבות לשייר מהלחם הנאכל בסעודה בכוונה תחילה: האחת, כדי שאם יבוא עני הנצרך לאכול, יוכלו להגיש לפניו את שארית הלחם; והשנייה, כדי שהמברך יודה לה' על חסדו שהשפיע עליו, שאוכל מהלחם כדי צורכו ואף מותר. והחמירו חכמינו ז"ל בדבר ואמרו, שמי שאינו משייר מהלחם על שולחנו

מתי אסור להניח לחם על השולחן?

לגד שְׁלָחָן". ואם נותרו על השולחן לחם שלם וחתיכות לחם - יש אומרים, שצריך להסיר את החתיכות, ורבים חולקים; ובשבת אין להחמיר בדבר, כיון שניכר שהלחם מונח שם לכבוד השבת; אך לאחר ברכת המזון - יש שנהגו שלא להותיר את הלחם השלם על השולחן אף בשבת, מהסיבה הנ"ל. [שו"ע קפ, ב, ומשנ"ב ד-ה; בו"מ דרשו, 3]

בהמשך לאמור: אם בסיום הסעודה לא נותר לחם על השולחן - על פי הקבלה, רצוי להניח לחם שלם על השולחן. אולם, אם נותרו חתיכות לחם על השולחן, אין להניח עליו גם לחם שלם, וכן אם נותר לחם שלם על השולחן, אין להניח עליו גם חתיכות לחם, משום שהדבר נראה כמנהג עובדי עבודה זרה עתיקה - ששמה היה 'גד' - לערוך לאלילים שולחן ללא סועדים, ועליהם אמר הנביא ישעיהו: "וְאַתֶּם עֹבְדֵי ה' הַשִּׁכְחִים אֶת הַר קְדֹשֵׁי הָעֹרְכִים

* המתארח אצל חברו, ואמר בסיום אכילתו "הבה נברך", כלומר, ברכה אחרונה - אין אמירתו נחשבת עבורו להיסח הדעת, אלא אם כן התכוון במפורש שלא לאכול עוד אף אם המארח יבקש זאת ממנו. ואם המארח אמר "הבה נברך", נחשב הדבר להיסח הדעת גם עבור האורחים; וכשבעל הבית אינו נוכח במקום, יתכן שהגדול מבין משתתפי הסעודה דינו כבעל הבית לענין זה.
* מי שנטל כוס יין לידו לקראת ברכת המזון, ולאחר מכן אוכל, צריך לברך ברכה ראשונה; ונחלקו הפוסקים אם צריך לברך ברכה אחרונה (למעט על פת, עוגה וכדומה), או שברכת המזון פוטרת את הכל.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

האם ניתן ליטול ידיים בתיק או בסל קניות?

לנטילה אף אם לא נועד מלכתחילה לשימוש בצורה זו, ובתנאי שהכלי נועד מתחילתו לשמש ככלי קיבול למים.
ולפיכך, תיק, סל קניות, וכיוצא בהם, אשר אינם מיועדים למים, אף אם התקין להם מושב, ובשעה שהם מונחים על המושב הם מכילים רביעית מים - פסולים לנטילה.
[שו"ע קנט, ג-ה, ומשנ"ב יט ו-כב]

כלי שאינו עומד בפני עצמו, וללא תמיכה המים נשפכים מתוכו - פסול לנטילה, כיון שמצד עצמו אינו מכיל מאומה, וכלי שאינו מכיל רביעית (150-86.4 מ"ל, לשיטות השונות) מים, פסול לנטילה.
ואם מדובר בכלי שהדרך לייצרו כך, ונועד לשמש בצורה זו - הריהו כשר לנטילה. ואם התקין לכלי מושב, ובשעה שמונח על המושב הוא מכיל רביעית מים, ללא תמיכה נוספת - הריהו כשר

* תוכנית יומית מענייני דיומא
בהגשת הרב אברהם פוקס

* מידע כולל לנבחני דרשו על מועדי
המבחנים מסלולי הלימוד ועוד

* שיעורים על הדף היומי
הירושלמי בעברית ובאידיש

* שיעורי משנה ברורה לפי
סדר דף היומי בהלכה

* שיעורים על הדף היומי ועל כל
הש"ס ממבחר מגידי השיעורים

* שיעורים מבוארים בעיון לביאורי
תוס' על פי סדר הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666